

28.5.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta
Sanna Helopuro
hav@eduskunta.fi

HE 56/2026 vp

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle koskien hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämistä annetun lain muuttamista

HEL 2026-008896 T 03 00 00

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa liittyen asiaan HE 56/2026 vp hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämistä annetun lain muuttamisesta.

Hallituksen esitys sisältää hyvinvointialueille ja Helsingille kohdennettavat 388 miljoonan euron lisäsäästöt. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan nyt ei olisi oikea aika kohdistaa näin mittavia uusia säästöjä alueille. Alueille kannattaisi antaa aikaa kehittää ja tehostaa toimintaansa sekä tehdä investointeja, joilla parannetaan toiminnan kustannusvaikeuttavuutta. Tiheästi muuttuva rahoituksen näkymä heikentää jo nykyiselläänkin mahdollisuutta talouden ja toiminnan pitkäjänteiseen suunnitteluun vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Alueet ovat kuitenkin onnistuneet parantamaan tulostaan, ja nettomenojen kasvu on ollut rahoituksen perusuraa hitaampaa. Tätä hyvää kehitystä ei kannattaisi nyt vaarantaa rahoituksen lisäleikkauksilla - varsinkaan, kun alueiden rahoituksellinen tilanne tulee jälkikäteistarkastuksen pienentyessä merkittävästi tiukkenemaan jo ilman esitettyjä lisäsäästöjä.

28.5.2026

Jos joitakin lisäsäästöjä kuitenkin päädytään tekemään, tulisi ne ehdottomasti kohdentaa kokonaisrahoitukseen, jolloin ne kohdistuisivat alueille tasaisesti rahoitusosuuksien mukaisesti.

Helsingin kaupunki pitää erittäin ongelmallisena tapaa, jolla hallituksen esitys puuttuu rahoitusmallin jakoperusteisiin. Nämä muutokset ovat haitallisia ja rikkovat rahoitusmallin peruseriaatteita, rangaisten vastuullisesti taloutensa hoitaneita alueita ja romuttaen kannusteet säästöihin ja talouden tasapainottamiseen. Esitetyt muutokset heikentäisivät järjestelmän uskottavuutta, ennustettavuutta ja kannustavuutta.

Erityisen huolestuttavana Helsingin kaupunki pitää viimeisimpänä muutoksena esitykseen tasausmallia, joka tuo uuden elementin jo nykyiselläkin monimutkaiseen rahoitusmalliin. Taloudellista tukea tarvitseville alueille on jo olemassa olevia työkaluja, joita tulisi käyttää niiden tukemiseen – uudelle työkalulle ei ole perusteita.

Hallituksen esityksen sisältöä perustellaan sillä, että rahoitusta leikattaisiin eniten niiltä alueilta, joiden rahoitus kasvaa eniten tulevina vuosina. Perustelu on kestävä, sillä rahoituksen kasvu tulee suhteuttaa väestön ja palvelutarpeiden kasvuun.

Rahoitusmallin jakoperusteiden muutosten vaikutuksia alueiden kykyyn järjestää lakisääteiset sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ei arvioida esityksessä lainkaan riittävästi suhteessa väestön ja palvelutarpeiden kasvuun. Leikkausten kohdentamisen näin voimakkaasti yksittäisille alueille pitäisi perustua perinpohjaisen analyysin tuottamiin tuloksiin, ei mielivaltaan.

Leikkausten kohdistaminen rajusti Helsinkiin on täysin perusteetonta, sillä Helsinki on yksi palvelut kustannustehokkaimmin tuottavista alueista. Nyt esitettyjä näin mittavia leikkauksia ei olisi enää mitenkään mahdollista toteuttaa Helsingissä pelkillä tehostamistoimilla, vaan hallituksen esitys tarkoittaisi rajuja leikkauksia helsinkiläisten lakisääteisiin palveluihin. Leikkauksen mittakaavaa kuvaa se, että se tarkoittaisi vuositasolla esimerkiksi yli 900 lääkärin työpanoksen tai 1400 iäkkään ympärivuorokautisen palveluasumisen paikan kustannusten leikkaamista.

Kokonaisuudessaan Uudellemaalle kohdistetut rajut leikkaukset vaarantaisivat riittävien palvelujen tuottamisen 1,8 miljoonalle suomalaiselle. Leikkaukset kohdistuisivat Uudenmaan alueiden kautta myös HUS-

28.5.2026

yhtymän rahoitukseen ja sen kykyyn turvata erikoissairaanhoidon palvelut.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan rahoitusmalliin tulisi tässä tilanteessa toteuttaa vain lakisääteiset minimimuutokset ja luopua kaikista rahoituksen uskottavuutta, hallittavuutta, ennustettavuutta ja kannusteita heikentävistä toimenpiteistä. Yksityisen sektorin diagnoositietoja ei pidä rajata pois diagnoositietojen poiminnasta, sillä ne kuvaavat omalta osaltaan alueen sairastavuutta eli väestön palvelutarvetta. Yksityisen sektorin diagnoositietojen tietopohja on myös puutteellinen niin, ettei sieltä voida luotettavasti erottaa julkisen järjestäjän ostopalveluina tai palvelusetelillä hankkimien palvelujen diagnoositietoja muiden yksityisen sektorin palvelujen diagnoositiedoista.

Esitystä ei missään tapauksessa pidä viedä tällaisena eteenpäin.

Palvelutarpeen muutoksen huomioon ottaminen

Some-mallin päivitys on lakisääteinen teknisluontoinen päivitys, johon Helsingin kaupungilla ei ole lausuttavaa. Helsingin kaupunki pitää kokonaisuudessaan tärkeänä, että palvelutarpeiden kasvu huomioidaan rahoituksessa.

Pykälässä 7§. esitetään kuitenkin myös leikkauksia alueiden rahoitukseen. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan hyvinvointialueille ja Helsingille ei tulisi kohdistaa tässä tilanteessa lisäsäästöjä. Alueille kannattaisi antaa aikaa toimintojen ja talouden uudistamiseen.

Jos säästöjä kuitenkin toteutetaan, on niiden kohdistaminen kokonaisrahoitukseen järkevintä ja yksinkertaisinta. Kokonaisrahoitukseen tehtävä leikkaus kohdistuisi alueille rahoituksen laskennallisten määräytymistekijöiden perusteella. Tällöin leikkaukset kohdistuisivat alueille samassa suhteessa ja samalla logiikalla kuin rahoitus alueille nykyiselläänkin kohdistetaan.

Kokonaisrahoitukseen tehtävät leikkaukset kohdentuisivat kunkin alueen rahoitusosuuden mukaan, eikä mihinkään alueeseen kohdistuisi kohtuutonta säästötaakkaa. Tämä tukisi rahoituksen ennustettavuutta ja kannustavuutta.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sotepe.sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin

+358 9 310 5015

Y-tunnus

0201256-6

28.5.2026

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan kaikki nyt tehtävät säästötoimenpiteet on syytä kohdistaa kokonaisrahoitukseen, jos säästöt päädytään toteuttamaan.

Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekerroin

Helsingin kaupungin mielestä esitetty kokonaisuus palvelutarvemallin päivittämiseksi on valikoiva. Mallia pitäisi kehittää suuntaan, jossa se kykenee kuvaamaan palvelutarvetta alueilla mahdollisimman totuudenmukaisesti. Nyt vaikuttaa sen sijaan siltä, että mallin kehittämisessä on valittu ne toimet, joilla saadaan siirrettyä rahaa kasvavilta alueilta muualle.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tarvemalliin tulisi tässä vaiheessa tehdä vain lakisääteiset minimimuutokset sekä pitkäaikaisdiagnoosien poiminnan laajennus kahdelle edeltävälle vuodelle. Yksityisen sektorin diagnoositietoja ei pidä rajata pois diagnoositietojen poiminnasta, sillä ne kuvaavat omalta osaltaan alueen sairastavuutta eli palvelutarvetta.

Tarvemallin kehityksen tulisi perustua tutkittuun tietoon. THL julkaisi elokuussa 2025 työpaperin ”Hyvinvointialueiden sote-rahoituksen tarvevakiointimalli: päivitys 2025”. Siinä esitettiin ehdotus tarvemallin päivittämiseksi uusimmalla datalla ja tutkimuksella.

THL:n työpaperissa ehdotetaan useita uudistuksia tarvemalliin ja tiedon poimintaan. Näistä hallituksen esitykseen on kuitenkin valittu mukaan vain yksityisen sektorin diagnoosien poiminnan rajaaminen tietojen poiminnan ulkopuolelle. Esityksessä muiden muutosten tekemättä jättämistä perustellaan tietopohjaan liittyvillä ongelmilla. Kuitenkin myös yksityisten diagnoositietojen osittaiseen rajaamiseen liittyy sama tietopohjaongelma.

Helsingin kaupungin mielestä yksityisen sektorin diagnoositietojen osalta tulisi toimia vastaavasti kuin muidenkin THL:n esittämien muutosten osalta, eli lykätä muutoksia ainakin siihen asti, kunnes tietopohjan ongelmat on ratkaistu.

Helsingin kaupunki painottaa, että heikoimmassa asemassa olevia alueita pitää tukea kohdennetusti jo käytössä olevilla menettelyillä, eikä

28.5.2026

vaarantaa tarvemallin uskottavuutta ja tutkittuun tietoon pohjaavaa perustaa esityksen kaltaisella tavalla.

Laskuvirheen ja rekisteritiedoissa olevan virheen korjaaminen

Helsingin kaupunki kannattaa esitettyjä toimenpiteitä rekisteritietojen laadun turvaamiseksi. On hyvä, että THL:n tehtävää laadun tarkistamisessa ja rekisteritietojen selvien virheiden korjaamisessa tarkistetaan.

Helsingin kaupungin mielestä on myös tarpeellista, että valtiovarainministeriöllä on oikeus huomioida mahdolliset virheet rahoituspäätöksen yhteydessä, jotta hyvinvointialuekohtainen rahoitus perustuu mahdollisimman oikeille tiedoille.

Siirtymätasauksen porrastuksen muutos

Helsingin kaupunki vastustaa jyrkästi esitystä vähentää pysyvien siirtymätasauksen määrää neljäsosalla vuoden 2030 loppuun mennessä. Siirtymätasauksessa on jo sisäänrakennettu merkittävä porrastus, eikä sen jyrkentäminen ole mitenkään perusteltua.

Siirtymätasaus on olennainen osa rahoitusmallia. Siirtymätasauksella tasataan siirtyneiden kustannusten ja teoreettisen laskentamallin tuottamaa rahoituksen erotusta. Siirtymätasaus ei ole erillistä, laskennallisen rahoituksen päälle joillekin alueille annettavaa rahaa. Jos hyvinvointialueiden aloittaessa olisi siirrytty suoraan uuteen laskentamalliin, osa alueista olisi saanut ilman perusteita merkittävän tason noston rahoitukseen, ja osalta puolestaan olisi leikattu rahoitusta merkittävästi verrattuna toteutuneisiin kustannuksiin. Siirtymätasaus siis ainoastaan tasaa ja jaksottaa rahoituksen vuosittaista siirtymistä esimerkiksi Helsingistä muualle Suomeen. Ilman siirtymätasauksia merkittävä osa Helsingin rahoituksesta siirtyisi muualle, vaikka Helsinki toimii erittäin kustannustehokkaasti – tarvevakioitujen kustannusten perusteella Helsinki on alueista 4. tehokkain.

Jo nykyinen porrastus leikkaa Helsingin saamaa siirtymätasauksia merkittäväällä tavalla. Nyt porrastusta ehdotetaan kiristettäväksi niin, että Helsingille kohdistettaisiin vielä 26 miljoonaa euroa uusia leikkauksia vuoteen 2030 mennessä. Tämä johtaisi tilanteeseen, jossa leikkaukset

28.5.2026

kohdistuisivat entisestään taloutensa erityisen vastuullisesti hoitaneeseen Helsinkiin.

Helsingin kaupunki katsoo, ettei siirtymätasaukseen pidä tehdä uusia muutoksia, vaan säilyttää se nykyisenkaltaisena rahoitusmallin täydentävänä osana.

Siirtymätasauksia koskeva säästötoimenpide

Esityksen päivitetystä porrastuksesta huolimatta siirtymätasauslisiä maksettaisiin enemmän kuin siirtymätasaukset rahoitusta leikkaavat. Nykyisen lain mukaan tämä ylijäävä osuus jäisi valtion rahoitettavaksi. Esityksen mukaan siirtymätasauksiin kohdistettaisiin ylimenevän osuuden kokoinen säästötoimenpide, joka kohdistettaisiin asukasmäärän mukaan kaikille.

Poikkeuksena olisivat ne siirtymätasauslisää saavat alueet, joille siirtymätasaus olisi valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tarpeen palvelujen järjestämiseksi riittävän rahoituksen turvaamiseksi, laskennallisen rahoituksen kehitys huomioon ottaen. Siirtymätasauslisää saavista alueista leikkaus kohdistuisi vain Helsinkiin, Etelä-Karjalaan ja Etelä-Pohjanmaahan. Esityksessä ei ole esitetty minkäänlaisia perusteita tai analyysia miksi juuri tiettyjen alueiden kyky järjestää palvelut ei kestäisi säästöjä. Vaikuttaa siltä, että valinnat on tehty täysin mielivaltaisesti, mikä syö esityksen ja koko rahoitusmallin uskottavuutta.

Hallituksen esityksen valikoivat ja puutteellisesti perustellut muutokset johtavat siihen, että alueita, jotka saavat toimintansa ja taloutensa tasapainoon hyvällä taloudenpidolla ja tuottavuustoimilla, rangaistaan ylimääräisillä rahoitusleikkauksilla. Tällainen esitys luo alueille valtiontalouden kannalta kestävämmän kannusteen käyttää vuosittain jokainen rahoituseuro leikkausuhan pelossa.

Helsingin kaupunki vaatii, että mahdollinen siirtymätasaukseen kohdistuva säästötoimenpide kohdistetaan tasapuolisesti kaikille alueille ilman poikkeuksia. Näin minkään alueen säästötaakka ei kasvaisi kohtuuttomasti – säästö olisi 16 euroa per asukas. Tämän mittaluokan leikkaus ei vaarantaisi yhdenkään alueen kykyä järjestää lakisääteisiä palveluja.

28.5.2026

Rahoituksen vähimmäistasoa koskeva tasaus.

Helsingin kaupunki pitää esitettyä tasausmallia erittäin ongelmallisena rahoitusmallin peruseriaatteiden näkökulmasta ja vastustaa sitä jyrkästi. Uuden lisäosan tuominen rahoitusmalliin monimutkaistaisi sitä entisestään, ja tekisi rahoitustason ennustamisesta entistä hankalampaa. Mallin lähtökohta on myös ongelmallinen.

Alueiden rahoituksen kasvun olisi optimaalisessa tilanteessa seurattava palvelutarpeiden kasvua. Jos jollakin alueella väestömäärä pienenee ja palvelutarpeet vähentyvät, on loogista, että rahoituksen pitää muuttua vastaavalla tavalla. Helsingin kaupunki painottaa, että rahoituksen kehittymistä pitäisi tarkastella aina asukasperustaisesti. Näin rahoituskasvun vauhtia voidaan vertailla vertailukelpoisesti. Ehdotettu tasausmalli sotii myös tätä peruseriaatetta vastaan.

Helsingin kaupunki ehdottaa myös, että lakisääteisiä tehtävämuutoksia ei tule huomioida tasausmallissa, koska näiden muutosten pitäisi olla alueelle kustannusneutraaleja. Jos rahoitusta vähennetään asiakasmaksujen korottamisen perusteella, tulisi asiakasmaksujen korotusten nousta rahoituksen vähennyksen verran. Jos alueen rahoitus tämän seurauksena laskisi ja tämä kompensoitaisiin rahoituksessa, ei alueen rahoitus vähenisi, mutta silti se hyötyisi maksutulojen korotuksesta samalla tavalla kuin ne alueet, joilta rahoitusta on tämän perusteella pienennetty.

Nyt ehdotettu tasausmalli johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa alueilta, joiden rahoitus ei kasva, ei tehtävänmuutosten myötä leikattaisi rahoitusta. Silti ne saisivat velvoitteiden keventymisen tai asiakasmaksujen korotusten myötä tehtävämuutosten taloudelliset hyödyt. Samalla taas niille alueille, joilla rahoituksen kasvu on keskimääräistä nopeampaa, kohdistuisi entistä suurempi leikkaus. Näin kävi esimerkiksi Helsingille vuoden 2027 rahoituksen osalta. Aiemmin ennakoitiin, että tasausmalli leikkaisi Helsingin rahoitusta vuonna 2027 noin 4 miljoonaa euroa, mutta tehtävämuutosten jälkeen leikkaus nousi noin 11 miljoonaan euroon.

Helsingin kaupunki kiinnittää myös huomiota esityksen kirjaukseen, jossa todetaan, että tasausmalli on tarkoitettu rahoitusta vakauttavaksi ja luonteeltaan väliaikaiseksi ratkaisuksi. Esityksessä sitä ei kuitenkaan ehdoteta säädettäväksi väliaikaiseksi.

28.5.2026

Helsingin kaupunki pitää aivan välttämättömänä, että jos vähimmäistasoa koskeva taseus säädetään, se on ehdottomasti säädettävä vain vuosille 2027–2029 määräaikaisesti voimassa olevaksi.

Lisätiedot

Sampo Pajari, Talous- ja strategiajohtaja
puhelin: 09 310 42246, sampo.pajari@hel.fi

Olli-Pekka Paasivirta, Ekonomisti
puhelin: 09 310 78350, olli-pekka.paasivirta@hel.fi

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sotepe.sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin

+358 9 310 5015

Y-tunnus

0201256-6

28.5.2026

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sotepe.sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin

+358 9 310 5015

Y-tunnus

0201256-6